

Venäjä

Putin voitti odotetusti Venäjän presidentinvaalit. Istuva presidentti sai yhteensä 77 % äänistä, kun alueellisesti hänen ääniosuutensa vaihteli Kaukoidän alueiden 65 prosenttiin ja eteläisten tasavaltojen runsaan 90 prosentin välillä. Moskovassa Putin sai 71 % ja Pietarissa 75 % äänistä. Äänestysprosentti nousi hieman vuoden 2012 presidentinvaaleista ja oli lähes 68 %.

Talouseläytöpolitiikan päälinjoihin vaalituloksen ei yleisesti odoteta tuovan merkittäviä muutoksia. Tuloksen presidentille antama vahva mandaatti voisi sinänsä tehdä mahdolliseksi toteuttaa vaikeita rakenteellisia uudistuksia, joita Venäjän talous kipeästi kaipaisi. Useimpien arvioiden mukaan hallinnon odotetaan kuitenkin tulkitsevan vaalituloksen tueksi nykypolitiikalle ja siten mahdollisuudeksi jättää uudistukset tekemättä. Uuden hallituksen kokoonpano on määrä julkistaa toukokuun alussa olevien virkaanastujaisen jälkeen.

Vaalitulosten selvittyä Putin mainitsi tulevan kautensa keskeisiksi kysymyksiksi talouskasvun ja maan puolustuskyvyn turvaamisen, mikä heijastelee hänen maaliskuun alun puhettaan. Jo viime viikolla Putin määräsi presidentinhallinnon valmistelemaan uusia ukaaseja kansallisten tavoitteiden (esim. köyhyyden puolittaminen ja Venäjän nostaminen maailman viiden suurimman talouden joukkoon) toteuttamiseksi seuraavien kuuden vuoden aikana. Presidentti antoi samantapaisia ukaaseja myös kuluvan kautensa alussa keväällä 2012, mutta pääosa niiden tavoitteista (esim. tuotavuuden huomattava kohentaminen ja korkean teknologian työpaikkojen lisääminen) ei ole toteutunut.

Venäjän valtio laski liikkeelle dollarimääräistä velkaa. Finanssiministeriö laski liikkeelle viime viikolla yhteensä 4 miljardin arvosta dollarimääräisiä 11 ja 30 vuoden velkakirjoja. 11 vuoden lainan korkotuotto oli liikkeelle lasketussa 4,63 % ja 30 vuoden lainan tuotto 5,25 %. Liikkeelle lasketusta velasta suunnitellaan käytettävän 3,2 mrd. dollaria vuonna 2030 erääntyvän valtiolainan takaisinostoon (sen kuponkikorko on 7,5 %).

Lainojen kysyntä ylitti noin kaksinkertaisesti tarjonnan. Finanssiministeri Siluanovin mukaan pääosa lainoista meni ulkomaisille sijoittajille. Runsaan kysynnän on arvioitu jottuneen mm. lainojen hyvästä reaaliuotosta verrattuna monien muiden maiden valtiolainoihin ja suurten kansainvälisten sijoitusrahastojen mahdollisuudesta sijoittaa jälleen Venäjän valtion ulkomaisiin velkakirjoihin niiden kohentuneen luottoluokituksen myötä ([Viikkokatsaus 9/2018](#)).

Venäjän keskuspankin arvion mukaan vuoden 2017 lopussa valtiolla oli ulkomaista velkaa noin 55 mrd. dollaria (hieman yli 4 % BKT:stä). Tästä valuuttamääräisiä lainoja

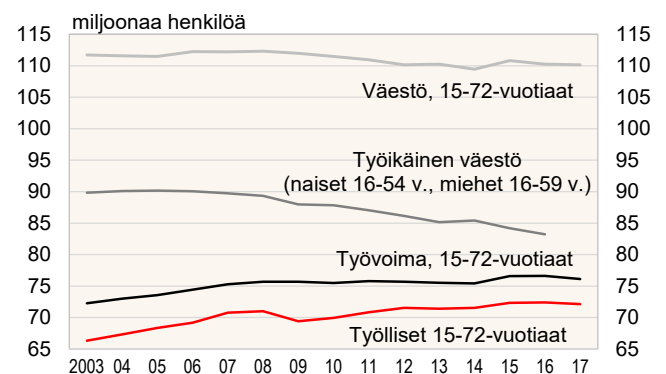
oli noin 15 mrd. dollaria, mikä on lähes kokonaan dollari-määräistä velkaa. Loput 40 mrd. dollaria oli ruplamääräistä velkaa. Vuoden 2018 federaatiobudjetissa on varauduttu otamaan ulkomaista velkaa yhteensä noin 7 mrd. dollarin arvosta.

Venäjällä työllisten ja työvoiman määrä väheni vuonna 2017. Vaikka talous alkoi elpyä viime vuonna taantumasta, työllisten määrä supistui hieman Rosstatin työvoimaseurannalla katetussa 15–72-vuotiaiden ikäryhmässä. Työllisiä oli vuoden aikana keskimäärin noin 72,1 miljoonaa. Työllisyyden lievä väheneminen talouden kasvun aikaan on varsin harvinaista, joskin niin on tapahtunut kahtena vuonna aiemminkin. Myös työttömien määrä väheni viime vuonna hieman alle 4 miljoonaan eli ennätysmäisen pieneksi. Työttöminä oli 5,2 % 15–72-vuotiaiden muodostamasta työvoimasta (Kansainvälisen työjärjestön ILO:n menetelmällä tehdyn säännöllisen kyselyn mukaan).

Työllisten määrän vähenemiseen on voinut johtaa osaltaan se, että suuria ja keskisuuria yrityksiä koskevien Rosstatin seurantatietojen valossa osa-aikatyötä tekeviä ja lomautettuja työntekijöitä työllistettiin tehokkaammin. Kun parina aiempina vuosina osa-aikaisten ja lomautettujen määrä lisääntyi, nyt se supistui huomattavasti ja samalla työntuntien määrä työntekijää kohden lisääntyi poikkeuksellisen paljon. Lisäksi tavanomaista hieman suurempi osa muutamasta kymmenestä miljoonasta työskentelevästä eläkeläisestä on voinut lopettaa työntöön, sillä vuodesta 2016 alkaen he eivät ole enää saaneet eläkkeiden yleiskorotuksia.

Sekä työllisten että työttömien määrän väheneminen merkitsi työvoiman määrän tuntuvaa supistumista viime vuonna. Työskentelyn lopettavat eläkeläiset siirtyvät luonnollisesti työvoiman ulkopuolelle. Suurena vaikuttavana tekijänä on kuitenkin työikäisen väestön jatkuva väheneminen, joka alkoi jo viime vuosikymmenen puolivälissä. Työikäisen työväestön työllisyysastetta on yhä vaikeampi lisätä, sillä työllisyyden supistumisesta huolimatta se oli viime vuonna yli 76 %.

Työväestön, työvoiman ja työllisten määrä 2003–17

Lähde: Rosstat.

Kiina

Yi Gang nimitettiin Kiinan keskuspankin pääjohtajaksi. Nimitys julkaistiin kansankongressin kokouksen päättyessä. Keskuspankkia on johtanut joulukuusta 2012 Zhou Xiaochuan (70), joka nyt jäi eläkkeelle. Yi (60) on työskennellyt keskuspankissa vuodesta 1997, joista viimeisimmät 10 vuotta varapääjohtajana. Hän johti keskuspankin alaista valuuttaviranomaista SAFE:a vuosina 2009–2016, jolloin pääomaliikkeitä vapautettiin ja juanin kansainvälistä käyttöä pyrittiin lisäämään. Yi on saanut tohtorintutkintonsa Yhdysvalloissa ja tehnyt myös kansainvälistä akateemista uraa.

Uuden pääjohtajan odotetaan jatkavan pitkälti Zhouin reformimyrönteistä linjaa, joten keskuspankin voidaan toivoa pysyttelevän eturintamassa Kiinan talousuudistusten toteuttajana. Yi ehti jo lupailla uusia reformeja piakkoin.

Pääjohtajakaudellaan Yillä on kuitenkin edessään useita haasteita. Rahapolitiikan tulisi pystyä hillitsemään rahoitusmarkkinariskejä ja kääntämään velkaantuminen laskuun, mutta samalla tarjoamaan halpaa rahoitusta talouskasvun ylläpitämiseksi. Tilannetta vaikeuttaa se, että korkotasojen muualla maailmassa odotetaan nousevan. Keskuspankki on siirtymässä kohti korkoperusteista rahapolitiikkaa, mutta nykyisin korkojen rinnalla on vielä käytössä sekalainen joukko muita politiikkainstrumentteja. Näitä käytetään tilanteen mukaan erilaisten politiikkatavoitteiden saavuttamiseksi, mikä tekee järjestelmästä erittäin vaikeaselkoisen.

Puheiden tasolla Kiina on sitoutunut siirtymään kelluvaan valuttaan ja vapauttamaan pääomaliikkeet, mutta näiden toteutumiseen on matkaa. Kiinan keskuspankki ei ole itsenäinen, vaan toimii hallituksen alaisuudessa. Väistynyt pääjohtaja Zhou onnistui talouden vähittäiseen avaamiseen tähtäävissä uudistuksissa, mistä esimerkkinä oli juanin lisääminen IMF:n SDR-koriin vuonna 2016. Viime vuosina markkina- ja avautumismyrönteisen ilmapiirin voidaan kuitenkin nähdä Kiinassa heikentyneen. Todellisten talouden avaamiseen tähtäävien uudistusten toteuttaminen vaatisi reformeja myös muilla talouden saroilla kuten pankkisektorilla, valtionyrityksissä ja paikallishallinnon rahoituksessa.

Kiinan kansankongressi vahvisti myös useita muita johtotason nimityksiä. Varapresidentiksi nostettiin presidentti Xin korruption vastaista kampanjaa johtanut Wang Qishan (69), jolla on runsaasti kokemusta myös Kiinan ja Yhdysvaltojen välisestä suhteesta. Pääministeri Li Keqiang (62) nimitettiin toiselle kaudelle, ja hänen ensimmäiseksi varapääministerikseen valittiin Shanghaissa vuosikymmeniä vaikuttanut Han Zheng (63). Muut varapääministerit ovat kommunistisen puolueen vaikutusvallan lisäämiseen Kiinassa ja sen ulkopuolella tähtäävän organisaation (UFWD) johdossa toiminut Sun Chunlan (67), ainakin ennen presidentin valtakausien rajoitusten poistoa Xin manttelinperijäksikin veikkattu Hu Chunhua (54), ja Kiinan talousarkkitehdiksi sekä presidentti Xi:n neuvonantajaksi tituleerattu Liu He (66).

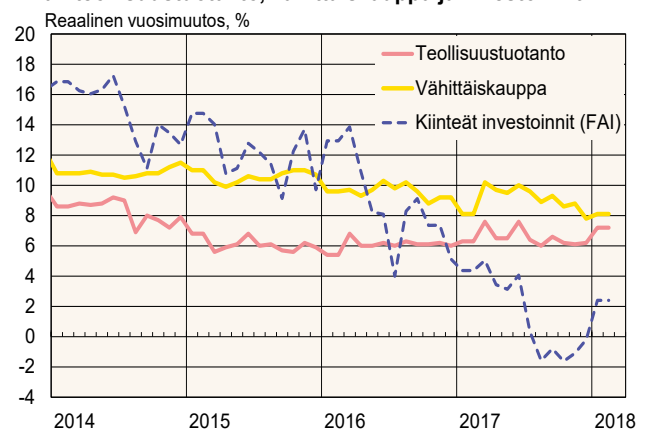
Valtiovarainministeriksi nimitettiin valtion budjettivalvonnasta vastaavan komission johtaja Liu Kun (61). Uuden kansallisen valvontakomission johtoon ja korruptionvastaiseksi ministeriksi nousee Yang Xiadou (64). Ulkoministerinä jatkaa Wang Yi (64) ja reformeista vastaavan komission johtoon palaa He Lifeng (63). Puolustusministeriksi nostettiin kansan vapautusarmeijan kenraali Wei Fenghe (63) ja maatalousministerinä jatkaa Han Changfu (63). Selvästi nuorempaa kaartiä edustavat ympäristöministeri Li Ganjie (53) ja luonnonvarainministeri Lu Hao (50).

Talouskasvu vahvistui Kiinassa alkuvuonna. Teollisuustuotanto kasvoi tammi-helmikuussa reaalisesti 7,2 % vuotta aiemmasta. Lukema oli korkein tammi-helmikuussa mitattu teollisuustuotannon kasvu sitten vuoden 2014. Kaupunkialueiden kiinteät investoinnit (FAI) kasvoivat tammi-helmikuussa nimellisesti noin 8 % vuoden takaiseen verrattuna, mikä oli prosenttiyksikön vähemmän kuin vuoden 2017 alussa. Reaalisesti investointien vuosikasvu oli parin prosentin luokkaa olettaen, että tammi-helmikuussa investointeja koskeva inflaatio hidastui hieman loka-joulukuusta.

Vähittäismyynti kasvoi tammi-helmikuussa nimellisesti lähes 10 % vuotta aiemmasta. Verkkokaupan vuosikasvu oli peräti 37 %, ja verkon kautta myytiin noin 15 % kaikista vähittäiskaupan kulutustavaroista. Vaikka vähittäismyyntin kasvu olikin nimellisesti aavistuksen vauhdikkaampaa kuin alkuvuonna 2017, nopeamman inflaatiokehityksen myötä kasvu ei reaalisesti kiihtynyt vaan pysyi noin 8 prosentissa.

Kuluttajahintojen kasvu kiihtyi helmikuussa 2,9 prosenttiin, kun tammikuussa lukema oli 1,5 %. Taustalla on uuden vuoden sijoittuminen tänä vuonna helmikuulle, mikä nosti joidenkin kulutustuotteiden hintoja. Ruoan- ja energianhinnosta puhdistettu pohjainflaatio nousi tammikuusta puoli prosenttiyksikköä 2,5 prosenttiin. Tuottajahintainflaatio maltillistui edelleen ja laski helmikuussa 3,7 prosenttiin tammikuun 4,3 prosentista. Vuonna 2017 tuottajahintojen vuosikasvu kuukausittain oli keskimäärin runsaat 6 %.

Kiinan teollisuustuotanto, vähittäiskauppa ja investoinnit*

* Tammi-helmikuun 2018 investointikehitys pohjautuu hinta-arvioon
Lähde: Macrobond, CEIC, NBC, BOFIT